

metro sr

METRO SR,
zavod za prostor Savinjske regije
Aškerčeva ulica 14, SI - 3000 Celje
T: +386 (0)3 490 04 09
F: +386 (0)3 490 04 39
@: info@metro-sr.org
W: www.metro-sr.org

SODOBNA ARHITEKTURNA TIPOLOGIJA NA KOZJANSKEM

poročilo z delavnic

projekt	SODOBNA ARHITEKTURNA TIPOLOGIJA NA KOZJANSKEM Priprava osnov za izdelavo vzorčnih projektov – objektov v okviru projekta »Sodobna arhitekturna tipologija na Kozjanskem (Kozjanska arhitektura)« 3. javni poziv »LAS Obsotelje in Kozjansko« / Lokalna razvojna strategija 2007–2013
faza	poročilo z delavnic
številka	ME02
naročnik	Javni zavod Kozjanski park Podsreda 45 3257 Podsreda
izvajalec	METRO SR, zavod za prostor Savinjske regije Aškerčeva ulica 14 3000 Celje
avtorji	mag. Gorazd Furman Oman, univ.dipl.inž.arh. dr. Mojca Furman Oman, univ.dipl.inž.geod. Jaka Sedovnik, univ.dipl.inž.arh.
datum	11.12.2012

Uvod

Tekom projekta Sodobna arhitekturna tipologija na Kozjanskem se bodo izvajale tri delavnice s tremi različnimi ciljnimi skupinami in sicer s:

- strokovno javnostjo
- javno upravo
- občani kot uporabniki prostora

1/ delavnica s strokovno javnostjo

1. delavnica, namenjena strokovni javnosti, je potekala v sredo, 28.11.2012 od 11.00 do 14.00 ure.

vabilo.

Spoštovani,

v okviru projekta
SODOBNA ARHITEKTURNA TIPOLOGIJA NA KOZJANSKEM
Vas vabimo na
DELAVNICO, NAMENJENO STROKOVNI JAVNOSTI
v sredo dne 28.11.2012 s pričetkom ob 11.00 uri

Delavnica bo potekala v prostorih Uprave Kozjanskega parka, Podsreda 45,
Podsreda in se bo zaključila predvidoma ob 13.00 uri.

Informacije lahko dobite pri ga. Vesni Zakonjšek, Kozjanski park,
vesna.zakonjshek@ko.gov.si, telefon 03 900 71 14.

Vijudno vabljeni

Predviden program:

11.00 predstavitev projekta in uvodna izhodišča
11.15 okrogla miza
12.45 oblikovanje zaključkov

Vabljeni so arhitekti, ki projektirajo na območju Kozjanskega parka, arhitekti in konservatorji iz strokovnih služb zavoda za varstvo kulturne dediščine, ki dajejo pogoje in usmeritve za zaščitenih stavbe in območja ter strokovnjaki, ki se z obravnavanim prostorom ukvarjajo na raziskovalni ravni. Poskušali si bomo soočiti strokovna dejstva ter poiskati vzroke za odsotnost stroke pri načrtovanju novih stavb, seveda z vsem spoštovanjem do redkih kvalitativnih izjem.

Vabljeni so bili arhitekti, ki projektirajo na območju Kozjanskega parka, arhitekti in konservatorji iz strokovnih služb zavoda za varstvo kulturne dediščine, ki dajejo pogoje in usmeritve za zaščitenih stavbe in območja ter strokovnjaki, ki se z obravnavanim prostorom ukvarjajo na raziskovalni ravni.

V uvodu je udeležence pozdravil direktor Kozjanskega parka, **mag. Teo Hrvoje Oršanič**, ki je predstavil področja delovanja. Poudaril je, da je bilo delo parka, ki predstavlja eno najstarejših zavarovanih območij v Sloveniji (1981), sprva usmerjeno na varstvo stavbne oz. kulturne dediščine, medtem ko v drugi polovici njegovega obstoja prevladujejo naravovarstvene vsebine, torej varstvo naravne dediščine.

Kozjanski park kot upravljavec zavarovanega območja parka na 20.000 ha in v 5-ih občinah v Posavsko-Kozjanskem območju vodi različne projekte v parku; med drugim je od leta 2010 park vključen v biosferna območja (UNESCO), v okviru katerih se spreminja odnos do okolja, v območja Nature 2000, ki zavzemajo kar 69% površine parka, ter v številne druge projekte.

V povezavi s projektom Sodobna arhitekturna tipologija na Kozjanskem mag. Oršanič ugotavlja, da so se v preteklosti na območju parka zgodile tudi napake pri urejanju kulturne krajine, zato je težnja Kozjanskega parka kot upravljavca tega območja ohranjanje bistvenih izhodišč arhitekture kozjanske hiše, upoštevanje sodobnih standardov; sodobno urejanje prostora naj po njegovem mnenju upošteva tudi tradicionalna izhodišča.

Kot moderator delavnice je **mag. Gorazd Furman Oman** podal izhodišče za razpravo in sicer, da se podeželski prostor ne obravnava z dovolj subtilnosti in da bi se pravzaprav v krajini morala odražati predvsem bolj kvalitetna arhitektura, saj ima vsak objekt v odprtem prostoru bistveno večji vpliv na okolico kot je to v urbanih naseljih.

V nadaljevanju je **prof.mag. Peter Gabrijelčič**, dekan ljubljanske Fakultete za arhitekturo, na podlagi svojega dolgoletnega strokovnega dela na različnih koncih Kozjanskega podal konceptualne predloge za urejanje kulturne krajine

tega območja. V uvodu je poudaril, da je potrebno poiskati nek nov način za preživetje v krizi. Pojasnil je koncept prenove Podsrede, ki ga je kot projektant zastavil že pred desetletji (med drugim je avtor objekta, v katerem je potekala delavnica, ter trga v Podsredi) in sicer, da je v vitalni prenovi / razvoju potrebno podpreti tiste akterje v prostoru, ki v njem že uspešno delujejo. Urejanje kulturne krajine po njegovem že vsebuje varstvo kulturne krajine, kjer je dediščina izhodišče samega urejanja, dediščino pa varujemo tako iz kulturnih kot tudi ekonomskih razlogov.

Izhod iz krize vidi v vlaganjih v inovacije in v Evropi kot globalni turistični destinaciji. Turistično zanimive pa bodo ponovno postale avtentične lokacije, kar pomeni, da je potrebno še posebej skrbno urejati avtentična območja. V tem kontekstu se lahko napredek včasih pokaže tudi kot dolgoročna slabost, vir slabih rešitev pa je lahko tudi zakonodaja (primer nadomestne gradnje na Kozjanskem, ki je uničila velik del avtentičnosti, z rušitvijo kulturne / stavbne dediščine pa se izgubi tudi plast zgodovine bivanja na nekem območju).

Rešitev je po njegovem mogoče poiskati v dveh načinih prezentacije: a/ objekti enakih barv, materialov in kritin tvorijo skupno enotno sliko ali pa je b/ slika, ki mora biti še vedno enotna, sestavljena iz ohranjenega starega in novih intervencij (primer Vorarlberg). Slednje je zanimiva prezentacije predvsem za stroko, med tem ko prvi način prezentacije privlači številne turiste (primer Toskana).

Koncepti urejanja kulturne krajine so po mnenju prof.mag. Gabrijelčiča trije: a/ kjer v prostoru »ni nič« (torej ni hiš ali pa je starega »premalok«), lahko na podlagi izhodišč za arhitekturo (osončenje, lokalno dostopni materiali, veter,...) in potreb (primarnih, kulturnih,...) poiščemo »nekaj novega«; b/ nova intervencija v starem jedru in c/ prostor preoblikujemo povsem na novo. Kot ilustrativen primer je prikazal območje na meji med Avstrijo in Češko – v prvem primeru so uporabili koncept ohranjanja arhitekture in produkcije kot skrbnika kulturne krajine, pri čemer je manjši produkt iz kmetijske proizvodnje kompenziran z bistveno višjim prihodkom iz turizma; v drugem primeru (Češka)

je urejanje popolnoma podrejeno večanju produktivnosti kmetijstva, kar pomeni bistveno preoblikovanje kulturne krajine, ki postane s turističnega vidika popolnoma nezanimiva.

Debaty so se s svojimi izkušnjami s kratkimi prispevki priključili arhitekti, ki se z območjem Kozjanskega ukvarjajo pri projektiranju in raziskovanju.

Andrej Pajer, udia je predstavil obširno raziskovalno delo na območju Kozjanskega parka in širše, ki obsega evidentiranje oz. dokumentirano ohranjanje graditeljskih zakonitosti Kozjanskega. Opozoril je na hkratno različnost in primerljivost z graditeljskimi zakonitostmi po celotni Sloveniji, pri čemer po njegove mnenju niti en objekt ni popolnoma enak drugemu, kar pomeni, da je pri gradnji že od nekdaj prisotna kritičnost. Prav graditeljska raznoličnost je nosilec identitete po celotni Sloveniji z velikim vplivom v nemestnem prostoru. Po mnenju Pajerja je koncept posnemanje stare arhitekture na novih objektih napačen (anahronizem), pač pa je pravilneje ohranjanje stare kvalitete graditeljske zakonitosti (npr. likovne učinke horizontalnih laž, lesenih ograj, prezračevalnih lin v kletih ipd.), ki so po njegovem mnenju trajne kvalitete. Pri posegih v prostor mora biti dosežena korelacija s prostorom samim, naravnimi danostmi in poznavanjem graditeljske zakonitosti, temu pa sledi nadgrajevanje arhitekture z lastno domišljijo.

Bistvene značilnosti kozjanske arhitekture so po mnenju Pajerja: a/ način postavitve v teren: vzdolžno, pravokotno – v breg potisnjena / prislonjena, b/ etažnost: pritlična, nadstropna, vrhkletna, vrhhlevna (pri najskromnejših hišah je npr. spodaj klet / hlev, v nadstropju pa bivalni del), c/ hiše so lahko vse od eno/dvo celičnih pa do bogato strukturiranih, d/ način življenja narekuje prečno prehodnost (povezava vhoda in zadnjega izhoda), ki je temeljna kvaliteta kozjanske arhitekture.

Dr. Matej Blenkuš je predstavil diagrame, ki bi lahko služili kot orodje za odločanje o ustreznosti gradnje (posegov) v Kozjanskem parku. Izobrazba arhitektov, ki morajo poznati prostor, v katerem ustvarjajo in so do njega občutljivi ter imajo projektantsko etiko namreč po njegove mnenju ni dovolj.

Potrebne so tudi nekatere restrikcije kot izhodišča za presojanje posegov, ki bi po dr. Blenkušu lahko bile med drugim: a/ dimenzije: š:d=1:2 (stranici krajši od 9 oz. 18 m), če so potrebe večje, se postavi več manjših objektov, če so dejavnosti različne, je lahko eden od objektov dominanten, b/ postavitve v teren: v primeru poševnega terena je vkopani del objekta izveden v drugem materialu, c/ osvetlitev bivalne mansarde samo iz čelnih ploskev, d/ primarna členitev vsebine poteka po etažnosti, sekundarna po horizontali, e/ možne vsebine in scenariji: predvideti je potrebno, kako se bo prostor razvijal in uporabljal, pri čemer se proučijo vse možne dejavnosti (turizem, obrt,...) in ne samo bivanje / hiše in podobno.

Svoje poglede so podali tudi strokovnjaki s področja varstva kulturne dediščine (**ZVKD**). Opozorili so na nerazumevanje njihove stroke s strani uporabnikov (investitorjev) in s strani odločevalcev (lokalnih skupnosti). Marsikdaj so zadnja in edina instanca, ki prepreči nesmiselne posege v prostor. Obžalujejo, da morajo nase prevzemati tudi vlogo urbanistov in arhitektov in da lokalne skupnosti odločneje ne branijo javnega interesa. Opozarjajo tudi na nelojalno konkurenco na področju arhitekturnega projektiranja, kjer neustrezno izobražen kader (gradbeni tehniki) izdeluje nekvalitetne načrte. Zakonodajna težava je tudi ta, da ZVKD več ne varuje naselbinskih kakovosti podeželskega prostora, razen če niso zavarovani kot zaščiteno območje kulturne dediščine, kar pa so predvsem veliko ožja območja. Torej tudi prave zakonske pristojnosti v t.i. odprtem prostoru Kozjanskega parka nimajo.

Na delavnici so bili nato podani tudi posamezni predlogi za bolj kvalitetno urejanje (kozjanske) kulturne krajine:

- arhitektura stoji v prostoru in ga lahko poudarja ali pa onesnažuje, zato je pri umeščanju in oblikovanju objektov v krajini potrebna večja subtilnost (Pajer)
- arhitekt mora znati korektno pojasniti naročniku, zakaj nekatere želje naročnika niso izvedljive (Pajer)
- težava slovenske zakonodaje je med drugim tudi odsotnost sankcij (Pajer)

- rešitev bi lahko bila služba občinskega urbanista z ustrezno diskrecijsko pravico (prof.mag. Gabrijelčič)
- rešitev bi lahko bile tudi interdisciplinarne prostorske pisarne z naborom različnih vzorčnih projektov (Pajer)
- pri prezentaciji vzorčnih projektov lahko nastopi težava zaradi omejevanja svobodne konkurence (prof.mag. Gabrijelčič)
- rešitev bi bila tudi v Ustavo zapisana zahteva po kvalitetno urejenem prostoru (prof. mag. Gabrijelčič)
- težava zakonodaje (in posledično prostorskih aktov) je tudi v tem, ker zajame le povprečje, ne more pa določati vseh izjem (Pajer)
- prav pri tem pa nastopi težava, ker za projektante ni vedno dobro, če so preveč natančno določeni proporci ali usmerjenost objekta, ker teren ni vedno enak (projektanti)
- omejitve morajo biti jasno določene, znotraj teh pa naj se pokaže kreativnost projektanta (ZVKD)
- rezultat projekta Sodobna arhitekturna tipologija na Kozjanskem bodo tudi usmeritve za prostorske izvedbene pogoje kot podlaga za pripravo občinskih prostorskih načrtov občin, v katerih se nahaja Kozjanski park (Furman Oman)
- težava je, ker za kakršnekoli zahteve Kozjanski park nima zakonske podlage, zato je potrebna večja promocija in marketing z namenom izboljšanja prostorske kvalitete in gradnje v Kozjanskem parku (mag. Oršanič)

Delavnica se je zaključila s predstavitev nadaljnega poteka projekta in povabilom udeležencem k njegovemu spremljanju in promociji.

Menimo, da smo v delavnici uspešno soočili strokovna dejstva ter poiskali vzroke za odsotnost stroke pri načrtovanju novih stavb ter neupoštevanje pravil pri prenovah, seveda z vsem spoštovanjem do redkih kvalitetnih izjem. Delavnica je kot del celotnega projekta podala izhodišča za nadaljnje delo ter usmeritve za pripravo idejnih zasnov za izbrane konkretne lokacije. Vse z **namenom dviga prostorske kulture znotraj območja Kozjanskega parka.**

2/ delavnica z javno upravo

2. delavnica, namenjena javni upravi, je potekala v torek, 11.12.2012 od 11.00 do 14.00 ure.

vabilo.

metrosr

Spoštovani,

v okviru projekta
SODOBNA ARHITEKTURNA TIPOLOGIJA NA KOZJANSKEM
Vas vabimo na
DELAVNICO, NAMENJENO JAVNI UPRAVI
v torek dne 11.12.2012 s pričetkom ob 11.00 uri

Delavnica bo potekala v prostorih Uprave Kozjanskega parka, Podsreda 45,
Podsreda in se bo zaključila predvidoma ob 13.00 uri.

Informacije lahko dobite pri ga. Vesni Zakonjšak, Kozjanski park,
vesna.zakonjsak@ko.gov.si, telefon 03 800 71 14.

Vijudno vabljeni

Predviden program:

11.00 predstavitev projekta in uvodna izhodišča
11.15 okrogla miza
12.45 oblikovanje zaključkov

Vabljeni so župani in uslužbenci iz oddelkov za okolje in prostor iz občinskih uprav znotraj obravnavanega območja, ki sprejemajo prostorske akte ter uradniki upravnih enot, ki izdajajo dovoljenja za posege v prostor. Skozi predstavitev izhodišč iz prve delavnice s strokovno javnostjo se bomo pogovarili o pomenu in specifičnosti obravnavanega prostora. Poskušali bomo ugotoviti, s kakšnimi težavami se soočamo pri upoštevanju strokovnih kriterijev in sicer enkrat tako pri pripravi prostorskih aktov ter nato posledično pri njihovem izvajanju.

Vabljeni so bili župani in uslužbenci iz oddelkov za okolje in prostor iz občinskih uprav znotraj obravnavanega območja Kozjanskega parka, ki sprejemajo prostorske akte ter uradniki upravnih enot, ki izdajajo dovoljenja za posege v prostor.

V uvodu je udeležence pozdravil direktor Kozjanskega parka, **mag. Teo Hrvoje Oršanič**. Poudaril je, da je bilo delo parka, ki predstavlja eno najstarejših zavarovanih območij v Sloveniji, sprva usmerjeno na varstvo stavbne oz.

kulturne dediščine, medtem ko v drugi polovici njegovega obstoja prevladujejo naravovarstvene vsebine, torej varstvo naravne dediščine. Kljub temu se v Kozjanskem parku zavedajo, da je arhitektura pomemben del kozjanske kulturne krajine, zato posvečajo posebno skrb tudi ohranitvi arhitekturne kulturne dediščine in arhitekturne tipologije Kozjanskega na splošno. S to odgovornostjo do prostora vodijo projekt Sodobna arhitekturna tipologija na Kozjanskem, saj želijo preseči nekatere napake, ki so se v preteklosti v prostoru Kozjanskega dogajale, in želijo predvsem z dobrim zgledom in nasvetom tvorno sodelovati pri ohranjanju kozjanske tipologije, ki naj poleg starih zakonitosti upošteva tudi sodobne bivanjske standarde in zahteve.

Kot moderator delavnice je **mag. Gorazd Furman Oman** podal izhodišče za razpravo in sicer je izhajal iz primerljivost Posoškega območja, ki so si ga nekateri od udeležencev delavnice ogledali v sklopu ekskurzije, ter območja Kozjanskega. Poudaril je predvsem način priprave skupnih strokovnih osnov za arhitekturno tipologijo območja, ki ima na nacionalni ravni visoko vrednost. Vzorednice z izkušnjami iz Posočja je prenesel na zavarovano kulturno krajino Kozjanskega parka, v katerem mora ta kot upravljavec območja poiskati način, kako tipično arhitekturo Kozjanskega približati investitorjem. Udeležence delavnice je opozoril na njihovi vlogi, saj grede interesi investitorjev skozi njihove odločitve, te pa se nato odražajo v prostoru Kozjanskega parka. Poudaril je pomen Kozjanskega parka na globalnem turističnem trgu in pozval udeležence k razpravi, kaj je sodobna arhitekturna tipologija Kozjanskega, ki lahko postane njegova turistična prednost, ter kako mora biti določena, da jo bodo skozi prostorske akte občin udeleženci delavnice lahko tudi spodbujali.

Bistvo projekta je povzela **dr. Mojca Furman Oman**, ki je poudarila, da bodo s projektom Sodobna arhitekturna tipologija na Kozjanskem dobljene smernice za posege (gradnjo) v prostoru Kozjanskega, ki pa ne bodo pravnega značaja, pač pa priporočila z željo, da jih občine čim bolj povzamejo v svoje izvedbene prostorske akte.

Delavnica je v nadaljevanju potekala kot okrogla miza. Svoje poglede so podali udeleženci delavnice, ki se zavedajo problematike izginjanja kozjanske identitete tudi zaradi neprimernih posegov v prostor in tako dajejo podporo projektu ter promocijski naravi njegovih rezultatov.

Predstavniki **Občine Kozje (g. Čoklc)** je tako v debati poudaril, da se je potrebno v prvi vrsti vprašati, ali tipična kozjanska hiša zadovoljuje bivanjske potrebe sodobnega človeka; po njegovem mnenju je potrebo predvsem pogledati, kako je mogoče živeti v taki tipični hiši, saj sodobno bivanje zahteva številne prilagoditve modernim tehnologijam, med drugim izkoriščanje sončnih in drugih virov obnovljive energije. Težavo vidi predvsem pri gradnji izven strnjjenih naselij (izven naselij Kozje, Lesično,...), kjer v okviru obstoječega kmetijskega gospodarstva ni na voljo dovolj stavbnih zemljišč, ki bi zagotavljala razvoj take kmetije (predvsem manjka ustreznih površin za gradnjo potomcev ali naslednikov kmetije). Druga težava je prilagoditev sodobnim potrebam in načinom gradnje. Tretja težava je neupoštevanje predpisanih barv fasad in streh, ki pogosto niso skladne s predpisi ali celo z izdanim gradbenim dovoljenjem, vendar se nadzor nad takimi nepravilnostmi žal ne izvaja. Tudi želje investitorjev po drugačnih tlorisih hiš kot so tipične kozjanske hiše je velik. Je pa po njegovem mnenju fleksibilnost prostorskih aktov občin na Kozjanskem ta, da omogočajo ohranjanje poselitve.

Predstavniki **Upravne enote iz Šmarja pri Jelšah (ga. Stepišnik Perdih in ga. Šaško Košutič)** sta opozorili, da je premalo poudarka na prenovah obstoječega stavbnega fonda in preveč novogradenj. Sistem države bi po njunem mnenju moral biti naravnano tako, da bi spodbujal prenovne in posodabljanje obstoječih stavb ter promoviral zavedanje o pomenu kvalitetne prenove. Predlagata, da Kozjanski park zaradi občutljivosti območja, ki ga upravlja, postane tudi neke vrste »nosilec« glede odločanja o posegih v prostor tudi z vidika njihove arhitekturne primernosti. Moderator je ob tem pojasnil, da Kozjanski park nima pravne podlage za take odločitve, lahko pa svetuje in promovira dobre prakse in podobno. Predstavniki Upravne enote sta tudi predlagali vpeljavo sistema višjih finančnih ugodnosti za prenovno, ki so sicer mnogokrat dražje

od novogradenj, s čimer bi izenačili investicijsko vrednost prenov z novogradnjami.

Predstavniki **Občine Šmarje pri Jelšah (g. Planinšek)** je opozoril na vsebino novih občinskih prostorskih načrtov (OPN) in sicer na zahtevano normativno predpisovanje določil, kar po njegovem mnenju ni mogoče, saj je težko predvideti vse možne situacije ali izjeme. Zato je po njegovem mnenju potrebno vse lokacije stavbnih zemljišč na novo preveriti in pred sprejetjem OPN povsem ažurirati. Pri razpravi na temo prenove je poudaril, da lahko dozidave objektov tudi degradirajo obstoječe objekte. Poudaril je tudi pomembno vlogo Kozjanskega parka v prostoru, saj meni, da ta zastopa javni interes in da je zato na podlagi tega mogoče povsem jasno določiti pravila za arhitekturno tipologijo, saj se ljudje vloge Kozjanskega parka močno zavedajo.

V razpravi so udeleženci opozorili tudi na nedelovanje inšpekcijskih služb, saj si investitorji mnogokrat dovolijo bistveno preveč, ker se zavedajo, da sankcij dejansko ni; v prostoru je tako nastalo mnogo neprimernih gradenj, kjer so odstopanja med gradbenim dovoljenjem in izvedbo velika.

Udeležencu so tudi predlagali, da Kozjanski park glede na to, da je težko v OPN-jih predpisati in predvideti vse situacije, prevzame vlogo odločevalca v izjemnih primerih z diskrecijsko pravico. Moderator delavnice je pojasnil, da v trenutnem zakonodajnem sistemu države pridobitev take pravice za nobeno službo ni možna.

Direktor Kozjanskega parka je dodal, da lahko analizirajo stanje in pripravijo predloge ter predloge kot spodbujevalec razvoja Kozjanskega parka nato promovirajo. Udeležence delavnice je tako povabil, da jim pomagajo pri obveščanju, spodbujanju in priporočilih potencialnim investitorjem.

Predstavniki **Upravne enote Brežice (g. Čakar in ga. Šumlaj)** sta predstavila njihov način sodelovanja z Občino Brežice, s katero se posvetujejo v nejasnih primerih tudi neformalno ali se celo s predlogi vključujejo v pripravo prostorskih aktov, da so ti tudi pravnim službam na Upravi enoti čim bolj

razumljivi. Po njunem mnenju je tako ključno dobro sodelovanje med obema, med Občino kot pripravljavcem prostorskih aktov ter med Upravno enoto kot službo, ki na podlagi teh izdaja gradbena dovoljenja. Specifična težava na območju njihove Upravne enote je gradnja vinskih kleti na kmetijskih zemljiščih, ki lahko pridobijo hišno številko, kar pomeni, da se v naravi taki objekti spreminjajo v bivanjske enote, kar pa je v nasprotju z določili prostorskih aktov (ki dovoljujejo zgolj gradnjo vinskih kleti). Te transformacije se dogajajo brez izdaje gradbenih dovoljenj in pravzaprav povzročajo povsem nove poselitvene zahteve v odprtem prostoru. Seznanila sta nas tudi z izdelavno OPN občine Brežice, ki se nahaja v fazi zaključene javne razgrnitve; akt vsebuje podrobnejše določbe glede funkcionalnih zemljišč, parcel, namenjenih gradnji ipd.; v aktu je zajeta večina stavbnih zemljišč v odprtem prostoru. V splošnem pa bi se morali vsi, ki se ukvarjajo z gradnjo zavedati, da imamo predpise zato, da jih upoštevamo.

Predstavnica **Občine Podčetrtek (ga. Snežana Čović)** je postavila vprašanje, zakaj ni primerno, če se zidanice spreminjajo v stanovanjske objekte ali počitniške objekte. Moderator ji je pojasnil, da je vzrok nastanka zidanic povsem drugačen od potreb, ki jih ima stanovanjska gradnja. Zidanice so namenjene zgolj najnujnejši hrambi orodja in pridelka, zato je tudi infrastruktura vinogradniških območij skromnejša. Čim pa se zidanice pretvorijo v stanovanjska območja, s tem prinesejo višje zahteve in potrebe: po pitni vodi, odvajanju odpadnih voda, odvozu smeti, elektrifikaciji in javni razsvetljavi, izgradnji cest in asfaltiranju, pluzenju, prevozu otrok v šolo, utrjevanju brežin ipd. Taka infrastrukturna opremljenost pa je v gričevnatih vinorodnih okoliših bistveno dražja kot v strnjjenih naseljih.

Udeleženci delavnice so se strinjali, da osnovna infrastruktura teh območij zahteva ogromen finančni vložek, težava pa je tudi v tem, da se kot vikendaši v zidanice priseljujejo ljudje iz mest, ki zahtevajo povsem novo socialno infrastrukturo (npr. bližino zdravnika, saj so to starejši ljudje) ali pa prostora celo ne razumejo (in povzročajo konflikte s prvotnimi prebivalci).

Ob koncu delavnice so bili dani konkretni predlogi za čim boljšo izvedbo projekta Sodobna arhitekturna tipologija na Kozjanskem.

S strani udeležencev delavnice je bila tako dana pobuda Kozjanskemu parku in sicer, da naj ta kot inštitucija podeli vsakoletno simbolično nagrado za objekt, ki se najbolj približa arhitekturni tipologiji Kozjanskega.

Poleg tega so predlagali, da naj kot primer, ki ga bomo obdelovali tekom projekta, obravnavamo tudi tipično popotresno stanovanjsko hišo iz 70-ih let 20. st. in poskusimo prikazati možnost njene prenove v skladu s smernicami za sodobno arhitekturno tipologijo na Kozjanskem.

Prav tako je bil podan predlog, da se kategorija »večje stavbe« bolj podrobno deli na industrijske stavbe, hale, trgovine, velike farme.

Udeleženci so tudi poudarili pomen uspešne promocije rezultatov projekta ter ponudili pomoč pri tem v okviru svojih Občin.

Delavnica se je zaključila s predstavitev nadaljnega poteka projekta in povabilom udeležencem k njegovemu spremljanju in promociji.

S pomočjo predstavitev izhodišč iz prve delavnice s strokovno javnostjo smo se na drugi delavnici pogovorili o pomenu in specifičnosti obravnavanega prostora. Poskušali smo ugotoviti, s kakšnimi težavami se soočamo pri upoštevanju strokovnih kriterijev in sicer tako pri pripravi prostorskih aktov ter nato posledično pri njihovem izvajanju.